

Što bi pak značile one Dandoloze riječi »absque regimine fluctuantes?« Da li su uistinu Korčulani bili neko vrijeme bez ikakove vlasti nad sobom i prema tome samostalni, ili se te riječi imaju shvatiti ne kao nedostatak kakve državne vlasti nad njima, već samo da su ostali bez kneza te su htjeli tada novoga izabrati? Otvara se tu polje raznim tumačenjima, ali radije ostavimo to pitanje otvorenim, nego da se upuštamo u kojekakve kombinacije. Uočimo sada tadašnji položaj Zahumlja i njegov odnošaj prema srpskom kraljevstvu. Zahumlje bijaše uistinu zasebna kneževina i kao takova sastavni dio srpskog kraljevstva, dotično pod njegovom vrhovnom vlašću. Kao što je poznato, ta srpska vrhovna vlast nije bila uvijek čvrsta i nepobitna. Za nas je važno to, što humski knez Radoslav u svibnju g. 1254. sklapa s Dubrovčanima savez protiv srpskog kralja Stjepana Uroša I. i u tom se saveznom ugovoru izričito naziva vjernim kletvenikom ugarskog kralja. Ako je tada bila Korčula pod zahumskom vlasti, kao što možemo za Mljet sigurno ustvrditi, tada je Marsilije Zorzi nije mogao, kako hoće Kretschmayer, oteti srpskom kralju Stjepanu Urošu I. No opet bi nam se činilo vrlo čudnovato, da je Marsilije Zorzi, knez one republike, koja je bila u savezništvu s humskim knezom Radoslavom, ovome oteo Korčulu. Ističem još jedno Klaićevo mišljenje, da je Korčula oteta g. 1254. ugarsko-hrvatskom kralju. Ispitavši sve izvore o tome, uvaživši sve, što su o tome rekli historičari, i uočivši sve nejasnoće izvora i nemogućnost radi njihove oskudnosti, da razne događaje dovedemo u međusobnu vezu, te bacivši pogled na mnoštvo kombinacija, koje se mogu radi svega toga stvarati, najbolje je, da se napokon zaustavimo.

Na temelju oskudnih izvora kušao sam iskonstruirati neku sliku povijesti Korčule od g. 1185.—1254. Mislim, da sam iznio jednu vjerojatnu kombinaciju za vrijeme sve do četrdesetih godina XIII. vijeka, jer je to donekle bilo moguće. Eto sam se na tome zaustavio ukazavši, možemo reći, na gotovo nesavladive teškoće da riješim pitanje, tko je bio gospodar Korčule uoči Marsilijeva dolaska, i od koga je on zapravo preuzeo vlast. Točan red vlasti, koje su vladale nad Korčulom u to doba, nije moguće s potpunom sigurnošću ustanoviti, ali sigurno jest, da od g. 1185.—1254. u Korčuli vlada neko vrijeme ugarsko-hrvatski kralj, a za neko vrijeme zahumski knezovi, dok Dubrovčani čine nekoliko pokušaja, da se je dočepaju, ali bez trajnog uspjeha. Sigurno je i to, da